

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

לפני

כבוד השופטת, סגנית הנשיאה יעל רז-לוי

כבוד השופט אהרון משניות

כבוד השופטת רחל תורן

בעניין: המאשימה : מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד חיים שויצר – פמ"ד

נגד

הנאשמים

1. פלוני (קטין)
2. פלוני (קטין)
- שניהם ע"י ב"כ עוה"ד אבנר שמש
3. בראא אלסאנע
- ע"י ב"כ עוה"ד חליל אלסאנע

גזר דין (עותק מותר לפרסום)

בהמשך להחלטתנו מהיום, 20.12.23, ובהסכמת הצדדים, להלן עותק של גזר הדין ממנו הושמטו פרטי הקטינים וכל פרט העלול לזהותם. בכל מקום בו הושמט פרט כאמור יופיע סימון "..."

השופטת רחל תורן:

בתאריך 06.10.2022, הגיעו הצדדים להסדר טיעון, בגדרו תוקן כתב האישום והנאשמים הודו בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום המתוקן. הנאשמים 1,2, שהיו קטינים בעת ביצוע העבירות, הודו בעבירה של **יידוי או ירי של אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה** לפי סעיף 332א(ב) לחוק העונשין, **התשל"ז-1977** (להלן: "חוק העונשין"), עבירה של **התפרעות** לפי סעיף 152 לחוק העונשין, ונאשם 1 הודה כי אף ביצע עבירה של **השמדת ראייה** לפי סעיף 242 לחוק העונשין, ונקבע כי הנאשמים ביצעו את העבירות שפורטו לעיל.

הנאשם 3, שהיה בגיר בעת ביצוע העבירות, הודה והורשע בעבירה של **יידוי או ירי של אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה** לפי סעיף 332א(ב) לחוק העונשין וכן בעבירה של **התפרעות** לפי סעיף 152 לחוק העונשין.

עמוד 1 מתוך 25

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

ההסדר לא כלל הסכמה עונשית וכל צד היה חופשי בטיעונו, כאשר לאור גילם של כל הנאשמים הורינו על הגשת תסקיר, כמתחייב מהוראות החוק, ולאחר קבלת תסקירי שירות המבחן נשמעו הטיעונים לעונש.

החלק הכללי בכתב האישום המתוקן

החל מיום 13.4.21, במהלך חודש הרמדאן 2021, התרחשו בארץ ובייחוד בירושלים, התפרעויות ותקיפות שכללו אלימות, זריקות אבנים וחפצים לעבר אנשים וכלי רכב בעלי חזות או סממנים יהודיים, מתוך מניע גזעני, וכן התפרעויות ותקיפות על רקע לאומני נגד כוחות המשטרה והביטחון. ביום 10.5.21 חל יום ירושלים תשפ"א. החל מיום זה החמירו ההתפרעויות בירושלים, וגלשו אף לעבר ערים מעורבות נוספות ברחבי הארץ.

החל מתאריך 10.5.2021, לאחר ירי רקטות מסיבי לעבר אזור ירושלים ועוטף עזה, החל מבצע צבאי של צה"ל בעזה המכונה "שומר החומות". בד בבד, החלו הפרות סדר אלימות ברחבי הארץ ובין היתר, חסימות של צירי תחבורה, יידוי אבנים וחפצים לעבר אנשים וכלי רכב בעלי חזות או סממנים יהודיים, ולעבר כוחות המשטרה והביטחון, והבערת צמיגים במוקדים רבים ברחבי המדינה, הכול על רקע לאומני.

בלילה שבין 10.5.21-11.5.21 היו הפרות סדר, חסימות צירי תחבורה וידוי אבנים לעבר כלי רכב בצומת לקייה בכביש 31, וכן בכביש 6, כביש מרכזי בו נוסעים אנשים במהירות רבה, בסמוך לישוב לקייה, ובמקום היו אנשים רבים.

במהלך הלילה, נסעה ר.צ. בכביש 6 סמוך למקום החסימה לכיוון מערב, הגיעה סמוך למקום החסימה, ונאלצה להאט את מהירות נסיעתה ואף לעצור בשל החסימה בכביש. האנשים הרבים שהיו במקום החלו ליידות אבנים לעבר הרכב וניפצו את שמשות הרכב, מעשים אלו גרמו לחשש רב אצל ר.צ. ואחד מנהגי המשאיות שהיו במקום הוציא את ר.צ. מרכבה, העלה אותה למשאיתו ומילט אותה מהמקום כשהוא נוסע נגד כיוון התנועה. מיד לאחר מכן הוצת רכבה של ר.צ. ונשרף כליל.

מספר כלי רכב נוספים שהגיעו למקום והחלו ליידות לעברם אבנים, הצליחו להיחלץ, ביצעו פניות "פרסה" ונמלטו בנסיעה בכביש 6 נגד כיוון התנועה.

החלק הכללי מהווה חלק בלתי נפרד מכתב האישום.

העובדות בכתב האישום המתוקן

בלילה שתואר בחלק הכללי, הגיעו הנאשמים ביחד עם אחרים שזהות חלקם ידועה, וביניהם... (להלן: "האחרים"), למהומות ולהפרות הסדר שבכניסה לישוב לקייה, בעת שהיו במקום הפרות סדר, שכללו הבערת צמיגים, חסימת הכביש, יידוי אבנים ועוד.

הנאשמים והאחרים עברו משם לכביש 6, במקום בו היו המהומות כפי שתואר בחלק הכללי.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

הנאשם 1 ואחרים הגיעו לשם סמוך לפני שהוצת רכבה של ר.צ, שכבר לא הייתה במקום, בעת שאנשים רבים יידו אבנים, צעקו "אללה אלאכבר" וצעקות רבות נוספות. הנאשם 1 הצטרף לאחרים, אשר יידו אבנים לעבר רכבה של ר.צ. ממרחק קצר, וסמוך לאחר מכן, אדם שזהותו אינה ידועה למאשימה, גרם להצתת הרכב.

במקום ובמועד הנ"ל, הנאשמים, ביחד עם אחרים שהיו עימם, החלו ליידות מספר אבנים לעבר כלי רכב שנסעו בכביש 6, עשרות מטרים בודדים מהם, וזאת מתוך מניע אידיאולוגי לאומני, ופגעו בחלק מהמקרים בכלי הרכב. כלי הרכב לעברם נזרקו האבנים נמלטו מהמקום, תוך שהם מבצעים פניית "פרסה" באמצע כביש 6 ונוסעים במהירות מהמקום, נגד כיוון התנועה.

הנאשם 1 יידה מספר אבנים, ממרחק קצר, בצוותא עם אחרים שיידו אבנים נוספות, לעבר רכב בצבע לבן שנסע לכיוון דרום. אבן אחת שיידה הנאשם 1 פגעה ברכב בפגוש האחורי. כתוצאה מכך נהג הרכב נמלט מיידוי האבנים, בכך שביצע פניית "פרסה" ונסע נגד כיוון התנועה לכיוון צפון.

הנאשם 1 אף תיעד חלק מהאירועים בטלפון הנייד שלו.

הנאשמים 2 ו-3 יידו אבנים בצוותא עם אחרים שיידו אבנים נוספות לעבר הכביש, בעודם ממתניים לכלי רכב שיתקרבו, על מנת למלא את הכביש באבנים, וכן יידו אבנים לעבר רכב בצבע כסף שהתקרב בנסיעה על הכביש. נהג כלי הרכב, אף הוא נמלט מיידוי האבנים כפי שפורט לעיל.

הנאשמים והאחרים הפסיקו את מעשיהם לאחר שהגיעו כוחות משטרה למקום וההתקהלות התפזרה.

לאחר מספר ימים הוזמן הנאשם 1 לתשאול בתחנת המשטרה, ובין היתר נשאל לגבי הסרטונים שצילם באירוע. לאחר התשאול, מחק הנאשם 1 את הסרטונים מהטלפון הנייד.

הנאשמים במעשיהם הנ"ל, בצוותא עם אחרים, סיכנו חיי אדם בכך שיידו אבנים לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, במטרה לפגוע בנוסע או במי שנמצא בקרבה כאמור, והכל מתוך מניע לאומני – אידיאולוגי, במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור, ובמעשה היה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם ובבטיחות הציבור.

כמו כן, הנאשמים, בצוותא עם אחרים, התקהלו לשם עבירה ומטרה משותפת, והם התנהגו באופן שמפר את השלום, שהתחילו לבצע בה את מטרתה בהפרת השלום, שיש בה כדי להטיל אימה על הציבור.

הנאשם 1, במעשיו, גם ידע כי הסרטונים בטלפון הנייד שלו עשויים להיות דרושים לראיה, והוא השמיד אותם בכוונה למנוע את השימוש בהם כראיה.

תסקירי שירות המבחן בעניינו של נאשם 1...

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

בעניינו של הנאשם הוגשו שני תסקירים, על פי התסקיר הראשון מיום 03.01.2023, עולה כי הנאשם עומד לדין לראשונה בחייו, מדובר במשפחה המונה זוג הורים ו-7 ילדים, כאשר הנאשם הינו השני בסדר ההולדה. לנאשם הייתה אחות בעלת 100% נכות בעקבות תאונת דרכים אשר נפטרה ביום 15.03.2023. התרשמות שירות המבחן כי מדובר במשפחה מתפקדת המנהלת אורח חיים נורמטיבי, אשר מעצרו ומעורבותו של הנאשם נחוותה כאירוע קשה מאוד, ופטירתה של אחותו מהווה אף היא משבר מהותי נוסף.

בתסקיר מפורט כי הנאשם, כיום בן 21, נעצר בהיותו קטין (בן 17 ו-4 חודשים) בגין מעורבותו בביצוע העבירות המתוארות בכתב האישום. הנאשם סיים 12 שנות לימוד עם בגרות מלאה, והדיווחים אודותיו היו חיוביים. הנאשם פנה ביוזמתו למרכז 'ריאן' לתעסוקה על מנת לקדם אפשרות ללימודים אקדמאיים, ובעזרתם ניגש למבחן פסיכומטרי. כעולה מהתסקיר, הנאשם מחזיק בשאיפות נורמטיביות וחיוביות לחייו הבוגרים. הנאשם אף מביע עניין לשרת בשירות הלאומי המותאם לחברה הערבית בתחום הכבאות. הוא שיתף כי ביצע עבירה שגרמה נזק לחברה, ובאמצעות התנדבות משמעותית יוכל לפצות ולשלם את חובו. שירות המבחן אף ציין כי ניכר פער גדול בין העבירה החמורה המיוחסת לו, לבין התרשמותו מהנאשם כצעיר ערכי החש שייכות לחברה ולמסגרותיה.

לעניין מעשה העבירה, שירות המבחן המשיך את השיח אודות מעגל הנפגעים כתוצאה ממעשיו. הנאשם תיאר את מעורבותו באירוע אחד של זריקת אבן ולא במספר אירועים כמתואר בכתב האישום. עוד תיאר כי לא סבר שהוא מסכן אנשים פיזית, אלא בעיקר חשש כי יפגע בעצמו, האמין כי האנשים מצויים בתוך רכבם ובכך הם מוגנים. הנאשם שיתף כי הרגיש שהוא לוקח חלק בהפגנה שמטרתה חיובית, אך כאשר שב הביתה וראה ברשתות החברתיות את ריבוי וחומרת המעשים שהתרחשו במדינה באותה העת, הבין כי נטל חלק באירועים שליליים ומסוכנים.

כעולה מתסקיר שירות המבחן, נראה כי הנאשם הבין כי יש דרך להפגין בצורה חוקית ומסודרת שלא מסכנת חיי אדם אחרים, הסביר כי לא השליך את האבן מפני שהנהג היה יהודי, אלא כיוון שהיה חשוב לו להיתפס כ"גבר" בפני אנשים שנכחו באירוע, וזו הייתה הזדמנות עבורו לחוש שווה בין שווים.

ביחס לנפגע העבירה, תיאר כי יתכן ונפגע העבירה מתמודד עם הטראומה המלווה אותו ואף מתקשה לתפקד כרגיל, והוסיף שיתכן וכעת נפגע העבירה חושש מערבים בעקבות הפגיעה מהאוכלוסייה הבדואית. הוא שיתף כי הוא מעוניין להתנצל בפני נפגע העבירה ומשפחתו, והיה רוצה להחזיר להם בטוב לאחר המעשה הפוגע שעשה. הנאשם אף התייחס לפגיעה של מעשיו במשפחתו, שיתף כי הוריו כעסו ודאגו לו מאוד ונאלצו לשלם שכירות לדירה בה שהה במעצר בית עד ששב לביתו.

כמו כן, התייחס הנאשם לפגיעה בעצמו, והעובדה כי יש לו תיק ביטחוני מדאיגה אותו מאוד והוא נאלץ לעיתים להסתיר עובדה זו כיוון שחושש שאנשים יפחדו ממנו. הנאשם הבין כי השתתפותו באירוע הפכת אותו לחלק מהסכסוך והעצמותו, וכי בעקבות אירועים אלו יהודים יחששו להגיע

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

לאזורים של ישובים בדואים, וכי השלכות אלו מעמיקות את הסכסוך בין ערבים ויהודים, ובכך הבין כיצד מעשיו פגעו בחברה בכלל.

עוד מודה הנאשם בסעיף האישום של השמדת ראייה, והסביר כי בחקירתו הראשונה השוטר צפה בשתי התמונות מהאירוע, ולכן סבר לאחר שהוחזר לו המכשיר כי אין למשטרה עוד צורך בהן.

בתסקיר נוסף מיום 23.03.23, התייחס שירות המבחן לקשר של הנאשם עם שירות המבחן ופירט כי הנאשם ומשפחתו שיתפו פעולה והתייחסו ברצינות למצב. הנאשם הגיע לכלל הפגישות עם שירות המבחן ועמד באופן מלא בתכנית הטיפול שנבנתה עבורו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצליח להשתמש במרחב הטיפול הפרטני היטב על מנת לבחון העבירה שביצע, כמו גם את יחסיו עם הממסד. שירות המבחן העריך כי סיום ההליכים המשפטיים יוכל לסייע לנאשם לחזור לשגרה ולהפחית את החרדה בה הוא מצוי על רקע חוסר הוודאות. הנאשם שומר על התנאים המגבילים באדיקות ונרתע מסמכות בית המשפט, והסיכון כי ישוב לבצע עבירות נוספות הינו נמוך ביותר. כאמור זהו תיקו היחיד של הנאשם והוא אינו מוכר לשירות המבחן קודם לביצוע עבירה זו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם עושה מאמצים לחזור לשגרה חיובית, ומצליח להעמיק בהתבוננותו על המעשה ועל עצמו, ונראה כי התובנות שרכש יסייעו לו להימנע מאירועים דומים בעתיד. הנאשם הביע חרטה כנה ורצון להתנצל בפני נפגע העבירה, ולאור כל אלו, המליץ שירות המבחן, בהתחשב בחומרת העבירה והצורך בגבול חיצוני, להרשיע את הנאשם, ולהטיל עליו צו מבחן למשך שנה, במסגרתו ימשיך להגיע לפגישות עם קצינת המבחן, וכן ישתלב בשירות לאומי, כדרך לפעול לטובת החברה, לצד שלי"ץ כאמצעי לתיקון חברתי, וכן פיצוי כספי לטובת נפגע העבירה.

קצינת המבחן הגב' בקשי שנכחה בשלב הטיעונים לעונש ביקשה להוסיף על הכתוב, וציינה כי הנאשם משתף פעולה והגיע לכל הפגישות אליהן הוזמן ואף עבר תהליך משמעותי, וכי בימים אלו הנאשם עובד עם אביו, משתתף בפרויקט של צעירים ביישוב לקייה, פרויקט "אטוות", אשר מטרתו לקדם צעירים ביישוב, וזאת כחלק מחיפוש שירות לאומי בניסיון לשלבו. צוין כי ההתרשמות היא מנער נורמטיבי, מתפקד וחיובי, אשר לאורך שנותיו כילד ונער היה מעורב בפרויקטים בנוער הלומד והעובד. יש פער גדול בין העבירות לבין התרשמותם מהנאשם, ולהערכתה הסיכון שהנאשם יהיה מעורב בעבירות נוספות הינו קטן.

תסקירי שירות המבחן לנוער בעניינו של הנאשם 2 ...

בעניינו של הנאשם הוגשו מספר תסקירים, מהתסקיר הראשון מיום 09.01.2023, עולה כי הנאשם כיום בן 19.5, ובעת ביצוע העבירות היה בן 16 ו-10 חודשים. מדובר במשפחה המונה זוג הורים ו-4 ילדים, כאשר הנאשם הינו השני בסדר ההולדה. התפתחות הנאשם תוארה ע"י הוריו כתקינה, לדברי האם הנאשם נולד עם מום בלב ובמהלך השנים נמצא במעקב רפואי. התרשמות שירות המבחן כי

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

מדובר במשפחה מתפקדת, המעורבת בחיי ילדיהם, מעודדת ומסייעת להם בהגשמת שאיפותיהם לעתיד. יחד עם זאת, ההורים נוקטים בגישה מגוננת, מעבירים את האחריות לגורמים חיצוניים, ואינם מזהים דאגות במצבו הנפשי של הנאשם בשל חווית המעצר והימשכות ההליך הפלילי.

בהתייחסותו לעבירות, הנאשם שינה את גרסתו, תחילה מסר כי חשב שמדובר בתאונת דרכים "מה שקורה לרוב בכביש 31", לדבריו חשב שהאנשים שם מנסים לעזור, ורק כאשר התקרב הבין כי מדובר בהפגנה. לטענתו סבר כי מדובר בהפגנה חוקית והיו כמה אירועים שהתרחשו במקביל. כאשר ראה שהחלו להיות נפגעים הבין שמדובר במשהו חריג, אך לא יכול היה לעזוב כיוון שלא היה לו כיצד להגיע חזרה לביתו. לאחר מכן מסר כי העבירה התרחשה לאחר חג הרמאדן כאשר נסע עם דודו לרכוש בגדים והבחין בדרך חזרה בהתקהלות של צעירים ומבוגרים. לדבריו הסתקרן וביקש מדודו כי יוריד אותו באזור. עוד תיאר כי ישב על הגבעה והתבונן מלמעלה במתרחש, וטרם הבין במה מדובר. הוסיף כי ראה צעירה שיצאה מרכבה וברחה מהמקום וזאת לאחר שמישהו קפץ על רכבה. בהמשך תיאר כי לפתע עבר רכב לכיוון דרום ואחד מהצעירים אמר שהאנשים שישבו ברכב מקללים, הם החלו לזרוק אבנים על הרכב והנאשם זרק אף הוא בעקבותיהם. מסר כי האבן שהשליך לא פגעה ברכב, ולאחר שהמטרה הגיעה הם חדלו ממעשיהם. למחרת נעצר יחד עם בן דודו שמסר את שמו והסביר זאת כמעשה נקמה בשל סכסוך משפחתי.

לדברי הנאשם, לא רצה להשתתף במעשים אלו, אך הנערים סביבו לעגו לו וזה מה שגרם לו להיות מושפע ולהשתתף עמם במעשים. ציין כי לא חשב על השלכות מעשיו ויידה את האבנים כדי לקחת חלק ולהרגיש שייך. תיאר כי אז היה מרוכז בלימודים ובעצמו ולא היה ער למתרחש סביבו, לא הבין שיש קשר בין המלחמה להפגנות בתקופה זו, אך כיום מבין שעשה טעות ודבר חמור ומצטער על כך מאוד, מסר שהשתנה רבות ומאז חושב על כל צעד ובודק את כל האפשרויות, ואם הוא סבור כי הדבר עלול לסבך אותו הוא לא מתקרב מלכתחילה.

שירות המבחן ציין בתסקירו זה כי התייחסותו של הנאשם היא ראשונית, וכי צמצם באחריותו ומסר גרסאות שונות. לצד זאת, נראה כי המחירים אותם הוא משלם בגין מעורבותו בפלילים מרתיעים אותו.

בתסקיר מיום 18.03.23, עולה כי משיחה עם אמו של הנאשם, ניכר כי הנאשם ממשיך בשינוי חיובי בחייו, לדבריה הוא התבגר, החל לעבוד ולסייע במימון לימודי הקורס הפסיכומטרי אותם החל. הוא חש אשמה רבה על ביצוע העבירה והמחירים אותם שילמה המשפחה, ומסר שהקשר עם שירות המבחן מייטיב עמו.

שירות המבחן ציין בתסקירו כי ככל שמשוחחים עמו אודות העבירה, הדבר מחזק אצל הנאשם את המחשבות השליליות שלו ביחס לעצמו, כיוון שהוא שואף תמיד לפעול נכון, וכשלא עושה זאת חש אשמה רבה. יחד עם זאת, עם התקדמות המפגשים, מסר כי הוא מבין את חשיבות השיח על העבירה והעמקה בה בכדי שידע מדוע פעל כפי שפעל אותה עת, ועל מנת שיוכל להפיק לקחים ביחס

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

להתנהגותו. עוד צוין כי הנאשם מתחיל באופן איטי והדרגתי להתבונן בהתנהגותו בעת ביצוע העבירה, לשוחח בכנות, ולהתחיל לזהות טעויות חשיבה שהובילו לביצוע העבירה.

מהתסקיר מיום 4.7.2023, עולה כי הנאשם המשיך להגיע לשיחות בשירות המבחן, והרחיב את השיח ביחס לנסיבות ביצוע העבירה. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצליח להיעזר בשיחות הפרטניות, לבחון ולהעמיק באומץ רב את הפער בין תפקודו החיובי לביצוע העבירה, וכי ההיתכנות לביצוע עבירות נוספות הינה נמוכה. התובנות של הנאשם על ביצוע העבירה ועונש המאסר שעומד על הפרק מהווים גורם מרתיע אשר יסייע בעדו להימנע מהישנות מעורבותו בביצוע עבירות בעתיד. נראה כי התנהגותו בעבירה נובעת מצרכים רגשיים אותנטיים כגון הכמיהה לשייכות ולהיות חלק מהתרבות ממנה הגיע. יחד עם זאת, הנאשם מביע שאיפות נורמטיביות ביחס לעתידו ומגלה דאגה רבה לעונש שיקבל וישפיע רבות על עתידו.

לאור האמור, שירות המבחן סבור כי בהמלצה על הרשעה יש רכיב טיפולי אשר יסייע לנאשם לשמור על תפקוד יציב ותקין, ועל כן שילוב ענישה וטיפול יהוו עבורו את התמהיל הנכון במסגרתו יועבר לו גבול ברור המבחין בין טוב לרע ומותר ואסור. מכאן ההמלצה להרשעתו וכן השתת צו מבחן למשך שנה, של"ץ בהיקף משמעותי וקנס כספי.

קצינת המבחן הגב' אובה שנכחה אף היא בשלב הטיעונים לעונש, ציינה כי במהלך השנתיים בהם הנאשם היה בקשר עם שירות המבחן הוא עבר תהליך משמעותי והדרגתי, ומקושי בהתייחסות לנסיבות העבירה ובהבנת טעות החשיבה שהובילה אותו לביצוע העבירה, הצליח לקחת אחריות ולהבין את הנסיבות ואת דפוסי החשיבה שהביאו אותו לביצוע מעשיו. כמו כן, ציינה כי התרשמותם מצעיר מאוד חיובי אשר תפקד לאורך השנים במגוון תחומים באופן תקין ונורמטיבי, הצטיין בלימודיו, חברותי ואהוב על חבריו, ממושמע ומכבד את הסביבה. לדבריה, על אף הקושי, הצליח הנאשם להתבונן גם בחלקים היותר מורכבים באישיותו שהובילו לביצוע העבירה, והצליח להפיק לקחים, וכיום הוא עובד מזה כ-4 חודשים במרכז הארץ, ואף העתיק את מגוריו לשם, ולהערכתה הנאשם לא ישוב על העבירות שביצע.

תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם 3 (בראא אלסאנע)

מתסקיר מיום 06.07.2023, עולה כי הנאשם כבן 20 ובעת ביצוע העבירה היה בגיר כבן 18, רווק וללא ילדים. משפחת הנאשם מונה זוג הורים ושלושה ילדים כאשר הנאשם הינו השני בסדר ההולדה. הנאשם תיאר קשר תקין וקרוב עם הוריו, תיאר כי גדל בבית נורמטיבי, יציב ומוגן, שלל מחסור כלכלי ותיאר כי הוריו היו מעורבים בחייו וזכה לתחושת ביטחון מצדם, הצבת גבולות ברורים והקניית ערכים ומשמעת תוך סיפוק צרכיו. כמו כן, הנאשם שיתף כי אחד מאחיו בעל עבר פלילי בתחום הסמים ואף ריצה בעברו עונש מאסר בפועל.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

הנאשם סיים 12 שנות לימוד בבית ספר טכנולוגי ביישוב חורה, למד במגמת מכונאות אך לא ניגש למבחני הסיום. הישגיו הלימודיים היו טובים, ובשנה האחרונה ללימודיו החל לעבוד בעסק של אביו בתחום עבודות העפר, ולכן לא הגיע באופן סדיר ללימודים.

הנאשם נעדר הרשעות קודמות. בהתייחס לעמדותיו האידיאולוגיות, מסר כי אינו מוסיף לזרם פוליטי כלשהו וכי אינו מחזיק ברגשות שליליים כלפי יהודים. ביטא עמדות ניטרליות באשר לסכסוך הישראלי-פלסטיני, ומסר כי ברקע לעבירה נחשף דרך הרשתות החברתיות לאירועי אלימות שונים בין יהודים לערבים. כמו כן תיאר קשרים חברתיים טובים עם יהודים ולדבריו אביו מעסיק יהודי אשר מתקיימים עמו יחסים טובים.

ביחס לעבירה, הודה הנאשם בביצועה, אך התקשה לקחת אחריות על מעשיו. לדבריו הגיע בשעות הערב המאוחרות למקום בו התרחשו ההפגנות, וכאשר ראה אנשים מיידים אבנים החליט להצטרף אליהם. הנאשם שלל כוונה ותכנון מוקדם במעשיו וטען כי לא עשה זאת מתוך מניע אידיאולוגי, אלא תיאר כי רצה לייזר אבנים כשאר האנשים ששהו במקום והוא מצטער על מעשיו.

שירות המבחן התרשם כי העבירה בוצעה על רקע מאפיינים אישיותיים הקשורים לשיקול דעת לקוי, אימפולסיביות תוך קושי בקבלת החלטות לצד החזקה של עמדות בהן הוא מתקשה להכיר. להערכת שירות המבחן, גבולותיו הפנימיים רופפים והוא נתון בקלות להשפעת הסובבים אותו תוך קושי בבחינה מעמיקה באשר להשלכות מעשיו. ההתרשמות מהחרטה על מעשיו אותה הציג, אינה אותנטית, וכן התקשה להביע אמפתיה כלפי הנהגים שנאלצו להימלט מאזור ההתפרעויות.

באשר לסיכוי לשיקום, התרשם שירות המבחן מאדם צעיר נעדר עבר פלילי, בעל יכולות קוגניטיביות תקינות אך דלות. ניכר כי הוריו היו מעורבים בחייו בצורה מעטה וכי הגבולות מצדם לא היו ברורים וסמכותיים כלפיו, דבר הבא לידי ביטוי בעזיבתו את המסגרת הלימודית וכן בדפוסיו האישיותיים אשר הובילו אותו בין היתר לביצוע העבירה. נראה כי לנאשם שאיפות נורמטיביות בתחום התעסוקה אשר עשויות להפחית גורמי סיכון עתידיים.

באשר לגורמי הסיכון לביצוע עבירות נוספות, שירות המבחן לקח בחשבון את חומרת העבירה שביצע ואת אופייה, ואת העובדה כי התקשה לשמור על יציבות לימודית, וכי הינו בעל שיקול דעת לקוי. ניכר כי הנאשם התקשה לערוך התבוננות עצמית פנימית ביקורתית תוך שהוא שולל כוונת פליליות במעשיו. נראה כי לנאשם נטייה להיגרר אחר השפעות שליליות עליו ללא בחינת השלכות מעשיו וראיית הפגיעה באחר. כמו כן, הנאשם אינו בשל ומוכוון לערוך בחינה עצמית ביקורתית תוך ששלל נזקקות טיפולית, ובהתאם לאמור, קיים סיכון למעורבות חוזרת בפלילים בעבירות בתחום האלימות בכלל ועל רקע לאומני בפרט.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

על כן, לאור התרשמות שירות המבחן כי הנאשם אינו נוטל אחריות על מעשיו ואינו מסוגל להצביע על דפוסיו המכשילים, אין המלצה טיפולית בעניינו. לעניין העונש, ממליץ שירות המבחן על עונש מוחשי המהווה הרתעה עבור הנאשם בדמות של עבודות שירות ומאסר מותנה.

ראיות לעונש מטעם הנאשם 3

במסגרת הראיות לעונש העיד דודו של הנאשם ד"ר פרחאן אלסאנע, אשר ציין כי הוא משמש כסגן הרופא המחוזי במשרד הבריאות. לדבריו, הנאשם בחור חיובי ושקט, המשתייך למשפחה בעלת ערכים של אמינות ונאמנות המאמינה בדרך קיום ובאהבת האחר. תיאר כי משפחת הנאשם מתפרנסת בכבוד ומחנכת את ילדיה על ערכים של כבוד לאחר וקבלת האחר. לטענתו מאז האירוע הנאשם בטראומה, ויתכן כי נסחף בעקבות ה"טיק טוק" והדבר עלול לקרות לכל אחד גם במשפחות הכי טובות. מסר כי הדברים לא יחזרו על עצמם, וכי הנאשם הפנים כי עשה טעות חמורה. הנאשם משתקם, והמשפחה מסייעת לו להמשיך בחיים נורמטיביים.

עוד העיד לנאשם 3 ד"ר אלסאנע מוסא, מנהל בית הספר בו למד הנאשם 3 מכיתה ז' ועד כיתה יב'. העד ציין כי הוא מכיר את הנאשם, ומאז האירוע הנאשם מצטער על מה שעשה. לדבריו הנאשם עבר תהליך מאוד אינטנסיבי, מתבייש במעשיו, ומודע לכך כי מעשיו אינם מתאימים לערכים עליהם חונך, של כבוד הדדי ושמירת החוק. לדבריו הנאשם עתה חוזר לחיים נורמטיביים וחושב אף להקים משפחה בעתיד הקרוב. בנוסף, הנאשם מסייע לאביו בעבודה, עובד ותומך כלכלית. מסר כי הבחין בתפנית חיובית מאוד בחיי הנאשם מאז קרות האירוע.

ההגנה הגישה גם מסמך מביטוח לאומי לפיו הנאשם 3 מוכר כנכה לאחר שנפגע בשריפה ונקבעו לו 50% אחוזי נכות.

טיעוני הצדדים לעונש

טיעוני המאשימה

לטענת בא כוח המאשימה, הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות הם הסדר הציבורי, שלטון החוק, ביטחון הציבור והיחידים, שלמות הגוף והרכוש, תחושת הביטחון האישי והציבורי, הסולידריות החברתית, החוסן הלאומי וסדרי המשטר הדמוקרטי.

תוך כדי לחימה, במהלכה אויבי המדינה ירו לעבר המדינה ירי רקטות מסיבי, רקטות שפגעו אנושות בתחושת הביטחון, נפתחה חזית נוספת - פנימית בתוככי ישראל, במסגרתה אזרחים ישראלים פתחו בהפרות סדר אלימות ברחבי הארץ שכללו חסימות של צירי תחבורה, יידי אבנים וחפצים לעבר אנשים וכלי רכב בעלי חזות או סממנים יהודים, ולעבר כוחות המשטרה והביטחון במוקדים רבים

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

ברחבי המדינה, והכול על רקע לאומני. פעולה מעין זו בתקופת מלחמה, חותרת תחת בסיס החיים המשותפים במדינת ישראל, וגורמת לכך שנדרש להפנות כוחות ביטחון מעיסוקם נגד האויב מבחוץ לפעולות ביטחון פנים. על כן יש בה כדי לערער ולזעזע את הביטחון האישי של אזרחי המדינה על ידי שכניהם מבית שהפכו להיות אויב.

מידת הפגיעה של הנאשמים בערכים המוגנים היא גבוהה. הנאשמים השתתפו במתקפה פרועה, המונית, אלימה וחסרת רסן שכוונה נגד אזרחים תמימים, אשר כל חטאם היה שהיו במקום הלא נכון בזמן הלא נכון, עת נסעו בכביש 6 לביל האירווע. הנאשמים ואחרים התמקמו במרחק עשרות מטרים בודדים מאותם כלי רכב, כשברקע צעקות "אללא אלאכבר" וצעקות אחרות, והחלו ללידות אבנים לעבר אותם כלי רכב, מתוך מניע אידיאולוגי לאומני, כאשר בחלק מהמקרים אף פגעו בכלי רכב. לא זו אף זו, זריקת האבנים גרמה לנהגי כלי הרכב לבצע פניית "פרסה" באמצע כביש 6 ולנסוע במהירות מהמקום, נגד כיוון התנועה. נוסף לכך יידו הנאשמים 2 ו-3, בצוותא עם אחרים, אבנים על הכביש כדי למלא אותו באבנים, ובכך למעשה לחסום ולשתק את אחד מצירי התנועה המרכזיים בארץ, זאת בעת חירום – תוך כדי מבצע צבאי. הנאשמים לא חדלו ממעשיהם בעצמם, אלא רק לאחר הגעת כוחות משטרה למקום.

הנזק הפוטנציאלי בזריקת אבנים לעבר כלי רכב נוסע הוא עצום, שכן נהג הרכב עלול להיפגע מהאבנים עצמן ועלול אף לגרום תאונת דרכים קטלנית, כך שלא בכדי קבע המחוקק כי העונש על זריקת אבנים לעבר כלי רכב נוסע כאשר קיימת מטרה לפגיעה באדם, הוא 20 שנות מאסר. לדאבונו לב, לא פעם אירועי זריקת אבנים לעבר כלי רכב בנסיעה אכן הסתיימו במוות, ואפילו במהלך מבצע "שומר חומות".

לטענת המאשימה, ישנה חשיבות עליונה להעברת מסר מרתיע על מנת שיידע כל מי שייקח חלק בעבירות מעין אלו במהלך מערכה צבאית ויהפוך מאזרח לאויב מבית, כי הוא צפוי לעונש קשה, עונש שיביא לידי ביטוי את החומרה שמייחס בית המשפט לפגיעה במרקם החברתי, בתחושת הסולידריות ובערבות ההדדית.

המאשימה הפנתה לת"פ 46191-11-21 **מדינת ישראל נ' פלוני** (23.05.23), בו גזר בית המשפט המחוזי על קטין שיידה אבנים, עונש של 22 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים, וביקשה להטיל על הנאשמים כאן עונשים דומים. יצוין כי עונש זה עמד בינתיים בערעור ואושר בבית המשפט העליון (ר.ת).

בנסיבות אלו טוענת המאשימה כי מתחם העונש ההולם באירוע דנן צריך להתחיל מ-30 חודשים ועד 60 חודשים. בעניינם של הנאשמים 1 ו-2, שהיו קטינים בעת ביצוע העבירות, הגיש שירות המבחן תסקירים חיוביים ועל כן סבורה המאשימה כי יש לחרוג ממתחם העונש ההולם משתי סיבות מרכזיות; האחת, הוראות חוק העונשין הנוגעות להבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה אינן חלות באופן ישיר על קטינים. כמו כן, גם התסקירים החיוביים שהוגשו בעניינם, מצדיקים חריגה ממתחם העונש ההולם. יחד עם זאת, המלצת שירות המבחן להסתפק בהרשעה ושל"ץ בלבד, רחוקה מלהלוס

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

את חומרת מעשיהם של הנאשמים. מכאן שהמאשימה עותרת להשתתף 22 חודשי מאסר בפועל על הנאשמים 1 ו-2 בניכוי ימי מעצרם, לצד מאסרים מותנים, קנס והתחייבות. **ייאמר כבר עתה, כי לא היה מקום שהמאשימה תעתור כלל לקביעת מתחם ענישה ולחריגה ממנו לגבי נאשמים 1 ו-2 שכן המדובר בקטינים שלגביהם אין מקום על פי דין לקביעת מתחם ענישה כלל, ועל כן עניין קביעת המתחם נוגע רק לנאשם 3 שהיה בגיר.**

באשר לנאשם 3, התסקיר בעניינו שלילי. הנאשם התקשה לקחת אחריות על מעשיו ולהבין את חומרתם, ההקשר שלהם, את הפוגעות והמסוכנות שבהם. שירות המבחן התרשם כי החרטה שהביע אינה אותנטית, וכי הוא אינו מחובר למשמעות הפגיעה, ומתקשה להביע אמפתיה כלפי הנהגים שנאלצו להימלט מאזור ההתפרעויות. להערכתם, העבירה בוצעה על רקע מאפיינים אישיותיים הקשורים לשיקול דעת לקוי, אימפולסיביות וגבולות פנימיים רופפים. לאור כל האמור עותרת המאשימה לקביעת מתחם של 30 – 60 חודשים לגביו כאמור, ולהשתתף עונש של 36 חודשי מאסר בפועל על הנאשם 3, לצד מאסרים מותנים, קנס והתחייבות.

טיעוני ב"כ הנאשמים 1 ו-2 (הקטינים)

באשר לנאשם 1, בא כוח הנאשם ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן בעניינו, ולהסתפק בדרכי טיפול יחד עם עונשים צופי פני עתיד ופיצוי. את עתירתו זו, סמך בא כוח נאשם על דבריה של קצינת המבחן באולם בית המשפט במעמד הדיון: **"אנו מעריכים כי הסיכוי להיות מעורב בעבירות נוספות הינו קטן"**.

כמו כן, הפנה לתסקירים בעניינו של הנאשם 1, והדגיש את שיתוף הפעולה של הנאשם עם שירות המבחן. עוד ציין כנסיבות שלא קשורות לביצוע העבירה את העובדה כי הנאשם חווה טרגדיה משפחתית, שכן אחותו נפטרה, ועל אף הקשיים, סיים הנאשם בגרות מלאה.

בא כוח הנאשם התייחס בטיעונו לפסיקה אליה הפנתה המאשימה – ת"פ 46191-11-21 מדינת ישראל נ' פלוני (23.05.23) הנ"ל אליו הפנתה המאשימה בטיעוניה, שאושר כאמור בינתיים בבית המשפט העליון, אך לשיטתו, יש מקום לאבחן בין ענייננו לעניין שם, שכן באותו מקרה ההליך הטיפולי אותו עבר הנאשם היה פחות משמעותי מהנאשם 1 בעניינו.

באשר לנאשם 2, בא כוח הנאשם עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן בעניינו, וזאת בנימוק כי הנאשם 2 השתלב בשירות המבחן, וכי רמת הסיכון שהוערכה על ידי שירות המבחן בעניינו הינה נמוכה והתהליך אותו עבר בשירות המבחן משמעותי, אותנטי וכן.

בא כוח הנאשם הדגיש את רצונו של הנאשם 2 להשתקם, ולטענתו העובדה כי כל הקטינים שנעצרו במסגרת האירועים מאותה תקופה שוחררו, יש בה כדי להשפיע על מידת עונשו של הנאשם.

לסיכום, ביקש בא כוח הנאשמים 1 ו-2 לאמץ את המלצת שירות המבחן בעניינם של שני הקטינים.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

טיעוני ב"כ הנאשם 3

בא כוח הנאשם 3 עתר לקביעת מתחם עונש הולם שינוע בין מאסר שירוצה בעבודות שירות ועד ל-12 חודשי מאסר בפועל, וזאת מפני שלטענתו מעשי הנאשם מצויים במדרג הנמוך, וכי חלקו של הנאשם 3 הינו מזערי ביותר, שכן מדובר במי שזרק שתי אבנים אשר לא פגעו באף רכב. עוד עתר לכך שבית המשפט ייתן משקל לעובדה כי הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה, לקח אחריות וחסך זמן שיפוטי. על כן יש, לגישתו, למקם את הנאשם ברף הנמוך של מתחם העונש לו טען, וזאת בהתחשב אף בכך שהנאשם נעדר עבר פלילי, ישנם מתפרעים בתקופת "שומר חומות" שכלל לא הואשמו, מצבו הרפואי והמלצת שירות המבחן על הטלת עונש מרתיע.

לטענתו, בשים לב לנסיבות ביצוע העבירה, לעוצמת הפגיעה הנמוכה בערכים המוגנים ולהודאת הנאשם - יש מקום לסטות ממתחם העונש ההולם ולהשית על הנאשם עונש שיקומי.

דבריו של הנאשם 1 לעונש

מסר כי הוא מודע לחומרת העבירה אותה ביצע ומצטער על כך. לדבריו, המניע לא היה גזענות כלפי יהודים, אלא סקרנות. תיאר כי זו הפעם הראשונה שאירוע כזה מתרחש בלקייה, וכי הוא מצטער על מה שעשה, ועתה הוא בדרך טיפולית.

דבריו של הנאשם 2 לעונש

לדבריו עבר עבירה מאוד חמורה, הוא לוקח אחריות מלאה. מסר כי הוא מעוניין להתקדם בחיים, והכי חשוב מבחינתו זה עתידו. הוא מתקדם ועוזב למרכז, לרמת גן, שם הוא עובד ואף מעוניין להתחיל ללמוד. לעניין האירוע מסר כי הייתה סקרנות, והוא מאוד מצטער ולוקח אחריות מלאה. חזר על כך שהוא עובד ומעוניין להתחיל ללמוד בשנה הבאה מדעי המחשב.

דבריו של הנאשם 3 לעונש

מסר כי מתנצל על מה שעשה, הודה כי עשה טעות גדולה וכי לא יחזור על העבירה שביצע. עוד לדבריו למד את הלקח ומבקש סליחה.

דיון והכרעה

סוגית ההרשעה בעניינם של הנאשמים 1 ו-2 (הקטינים)

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

סעיף 24 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א – 1971, מורה כי כאשר קבע בית משפט לנוער שקטין ביצע את העבירה המיוחסת לו, יחליט אם להרשיע את הקטין ולגזור את דינו, או לצוות על אמצעים ודרכי טיפול כמפורט בחוק, או לפטור את הקטין ללא צו.

בענייננו, לאור חומרת המעשים שביצעו הנאשמים אשר השתתפו בהתפרעות והפרת סדר, שכללה יידוי אבנים לעבר כלי תחבורה בנסיעה והשלכתן לעבר הכביש על מנת למלא את הכביש באבנים, כל זאת תוך סיכון חיי אדם ובמטרה לפגוע בנוסעים הנמצאים בכלי התחבורה, ומתוך מניע אידיאולוגי לאומני, יש הצדקה להרשעתם. נוסף כי מעשיהם עוררו פחד ובהלה בקרב הציבור, ואף זעזעו את הביטחון האישי של אזרחי המדינה בכלל ותושבי הנגב בפרט.

זאת ועוד, אף שירות המבחן לנוער המליץ להרשיע את הנאשמים, זאת בהתחשב בחומרת העבירה והצורך בגבול חיצוני, והוסיף בעניינו של הנאשם 2, כי יש בהרשעה רכיב טיפולי אשר יסייע בשמירה על תפקוד יציב ותקין ובחיזוק הגבולות הפנימיים. נוסף על כך, אף הסנגור לא טען שיש מקום לנקוט בדרכי טיפול בלבד, אלא ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן, ומכאן שיש מקום להרשיע את הנאשמים 1 ו-2 בעבירות בהן הודו.

נוכח האמור ובהמשך להכרעת הדין מיום 06.10.2022, אנו מרשיעים את הנאשמים בעבירות בהן הודו בכתב האישום המתוקן: עבירה של יידוי או ירי של אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה לפי סעיף 332א(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, עבירת התפרעות, לפי סעיף 152 לחוק העונשין. כמו כן, נאשם 1 מורשע בנוסף לאלו, בעבירה של השמדת ראייה, לפי סעיף 242 לחוק העונשין.

הענישה

העבירות בהן הורשעו הנאשמים במסגרת אותו אירוע נשוא כתב האישום המתוקן הינן חמורות, ונסיבות ביצוען מלמדות אף על חומרה יתרה. ברי, כי אין המדובר במי שהשתתפו במחאה אזרחית מתונה ובלתי אלימה, אלא במי שבחרו להשתתף בהתפרעות שכללה חסימתם של כבישים ראשיים ופגיעה באזרחים ובאנשי כוחות הביטחון, עת הייתה מדינת ישראל מצויה בשעת לחימה ואף ספגה מטחי רקטות בלתי פוסקים במסגרת מבצע צבאי מול רצועת עזה. בעוד המדינה מצויה באותם ימים קשים, הוסיפו הנאשמים והסלימו את המצב במדינה גם מבפנים בכך שבחרו להשתתף באותן הפרות סדר אלימות ונרחבות בדרום הארץ.

אופי התופעה, חומרתה, נפוצותה ותזמונה, השרו במדינה אווירת חרום קשה. אירועים אלו יצרו פגיעה קשה בתחושת הביטחון האישי, וביחסי האמון שנקמו על פני שנים בין יהודים לערבים, בארץ בכלל ובמחוז הדרום בפרט. ניתן לומר כי תחושת הביטחון שברירת עד היום, וביתר שאת מאז אירועי 7 אוקטובר 2023, והאסון שניחת מאז על מדינת ישראל, דבר אשר מצדיק כי בית המשפט ייצא במסר חד משמעי, אשר אינו משתמע לשתי פנים. על בית המשפט לגלות אפס סובלנות לאירועי אלימות מסוג

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

זה, אשר באים על רקע מצב מלחמה בו שרויה המדינה מעת לעת. לצערנו, לא ניתן לומר כי מדובר במצב נדיר במדינתנו, שהרי כאמור, גם בעת כתיבת שורות אלו נמצאת מדינת ישראל בעיצומה של מלחמה, רב חזיתית, וישנה חשיבות בהרתעת כל אדם אשר סבור שזוהי שעת כושר לפגיעה ביהודים במדינת ישראל.

מאחר שיש לקבוע את עונשם של שני נאשמים שהיו קטינים בעת ביצוע העבירות, הנאשמים 1 ו-2, וכן לגזור את עונשו של הנאשם 3 שהיה בגיר, ונוכח הדרך השונה המתחייבת בקביעת העונש בין קטינים לבגירים, ועל מנת למנוע כפילות, יוקדם פרק הדין בעקרונות המשותפים לכלל הנאשמים, ובהמשך יפוצל הדיון לפרק הדין בענישת הקטינים ולפרק הדין בענישת הבגיר.

מאפייני ביצוע העבירות והערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם

במעשיהם פגעו הנאשמים בערכים חברתיים רבים, ביניהם שמירה והגנה על זכות הקניין, שמירה על הסדר הציבורי, הביטחון הציבורי והביטחון האישי, כבוד האדם, שלמות הגוף, חופש התנועה בכבישים, שלטון החוק וכיבוד גורמי האכיפה. נוסף על כל אלו, נפגעו גם ערכי הנאמנות האזרחית כלפי המדינה, הסולידריות האזרחית בעת חירום, ויחסי יהודים ערבים. כאמור, הפגיעה אשר פגעו הנאשמים בערכים המוגנים הללו, הינה פגיעה חמורה ומשמעותית מאוד ונמצאת ברף הגבוה.

כידוע, עבירת ידווי האבנים המיוחסת לנאשמים היא עבירה חמורה המסכנת חיי אדם, ובעניין זה קבע בית המשפט העליון בע"פ 8639/13 אלדבס נגד מדינת ישראל (17.03.14):

"אבנים – פגיעת רעה, והמיידה אותן יכול רק לשער את מידת הפגיעה, העלולה להגיע חלילה כדי מחיר דמים, והיו דברים מעולם... כבר נאמר, כי אבן היא נשק מסוכן, לא כל שכן כשאבנים באות בחבורה, בהתגודדות של המון (ראו ע"פ 6569/05 אבו אלעיש נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2006))."

דברים אלו מקבלים משנה תוקף כאשר בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, האבנים שיידו הנאשמים, אף פגעו בחלק מהמקרים בכלי הרכב שעברו במקום, והדבר גרם לכך שנהגים ביצעו פניית "פרסה" מסוכנת כנגד כיוון התנועה על מנת להימלט מיידווי האבנים. במעשיהם אלו, סיכנו הנאשמים חיי אדם באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותם של הנוסעים בכלי התחבורה או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה.

בע"פ 901/22 מ"י נ' מוחמד אסווד (24.02.22), בית המשפט העליון החמיר בעונש המאסר בפועל שהוטל על אדם שהורשע בעבירות של התפרעות הגורמת נזק כלפי רכוש בבעלות יהודית, ועבירות נוספות שבוצעו על רקע מבצע "שומר החומות" וזאת ממניע גזעני, וקבע:

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 21-06-24949 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

"בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הגלומה בעבירות התפרעויות המוונים, אשר מציבות סכנה ישירה וממשית לחיי אדם, ואף עלולות להוביל לפגיעות רציניות בגוף ורכוש. לפיכך, נקבע כי יש לנקוט במדיניות ענישה אשר תרתיע ותרסן התפרעויות העלולות לסחוף המון רב ולצאת מגדר שליטה (ע"פ 7211/04 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 לפסק דינה של השופטת א' פרוקציה [פורסם בנבו] (13.3.2006)). עמד על כך בית משפט זה בפרשה אחרת:

"התפרעויות של המוונים בכלל ועל רקע לאומני בפרט, צריכות לזכות לתגובה עונשית קשה וכואבת, יהיה מוצאם של המתפרעים אשר יהיה. כך נוהגת מדינת חוק, וכך זכאים לצפות כל הבאים בשעריו של בית המשפט" (ע"פ 2285/05 מדינת ישראל נ' חמד, פסקה 7 [פורסם בנבו] (5.12.2005) (להלן: עניין חמד))."

בית המשפט אף התייחס לפרק הזמן בה ביצעו הנאשמים את מעשיהם, עת הייתה נתונה האוכלוסייה במדינת ישראל תחת מתקפה של אלפי רקטות בזמן מבצע "שומר חומות":

"יש מקום ליתן משקל מתאים גם לפרק הזמן שבו נעברו העבירות, במהלכו הייתה האוכלוסייה האזרחית נתונה למתקפה של אלפי רקטות, כפי שמתואר בכתב האישום המתוקן, ובמקביל התעורר גל של הפרות סדר והתפרעויות אלימות, שכלל תקיפת כוחות הביטחון, כמו גם תקיפת אזרחים יהודים וערבים. גם בכך יש להקדין גם על אפיוני החומרה של ההתפרעות והעבירות האחרות שבוצעו ממניע של גזענות".

כמו כן, בע"פ 4585/22 מדינת ישראל נ' ערדאת ואח' (25.07.22) שב בית המשפט העליון וקבע כי:

"חומרה רבה נודעת לעבירות התפרעויות המוונים, אשר מסכנות באופן ישיר וממשי חיי אדם, בריאותו וגופו, ואף עלולות להביא לפגיעות ברכוש וקניין. אי לזאת, בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך לנקוט במדיניות ענישה מרתיעה אשר תרסן ותמנע השתתפות בהתפרעויות אלימות הסוחפות את ההמון ומסבות נזק רב [...] מסכת האירועים המתועדת בכתב האישום המתוקן מצדיקה איפוא ענישה מרתיעה. בעיצומם של ימי מבצע שומר חומות שעה שהארץ בערה מבפנים ומבחוץ הן מתקיפות רקטות, והן מהפרות סדר והתפרעויות אלימות ברחבי הארץ, המשיבים ביצעו עבירות חמורות עם המון משולהב...".

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

נסיבות הקשורות בביצוע העבירות

באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות יש ליתן את הדעת לכך שהמעשים, כפי שמתוארים בכתב האישום, לא באו בחלל ריק אלא נעשו כאשר מדינת ישראל שרויה במצב ביטחוני מתוח וזאת במסגרת מבצע צבאי של צה"ל בעזה אשר כונה "שומר חמות". במסגרת המבצע הצבאי נורה ירי רקטות מסיבי לשטח מדינת ישראל מרצועת עזה, כך שמעשיהם של הנאשמים, אשר חמורים דיים, קיבלו נופך חומרה משמעותי נוסף אשר שזור בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. במעשיהם יצרו הנאשמים חזית פנימית נוספת, זאת במהלך מבצע צבאי ואווירי חירום לאומית.

לאירוע נשוא כתב האישום קדם תכנון מוקדם, וזאת נלמד מעצם העובדה כי הנאשמים הגיעו ביחד עם אחרים למהומות והפרות הסדר שבכניסה לישוב לקייה, וזאת בעת שכבר היו במקום הפרות סדר שכללו הבערת צמיגים, חסימת הכביש ויידוי אבנים. משם הנאשמים יחד עם האחרים עברו להפרות הסדר שבכביש 6.

באשר לחלקו של כל נאשם באירוע, נראה כי לכל אחד מהנאשמים היה חלק דומה ופעיל בביצוע העבירות של יידוי האבנים לעבר המכוניות במהלך נסיעתן, וכמתואר בכתב האישום הנאשמים 2 ו-3 אף יידו אבנים לעבר הכביש על מנת למלא את הכביש באבנים. כתוצאה ממעשיהם הנהגים ביצעו פניית פרסה ונמלטו במהירות מהמקום נגד כיוון התנועה, ומכאן שזק כבר נגרם ממעשיהם, ועלול היה להיגרם אף נזק רב יותר. על אף שלא יוחסה גרימת נזק לרכוש או לגוף מיידוי האבנים שבוצעו על ידי הנאשמים, הרי שפוטנציאל הנזק מהשלכת האבנים לעבר כלי הרכב בשעת נסיעתם הוא חמור ביותר, ועלול אף להוביל לתוצאה הרת אסון בגוף ובנפש הנוסעים הנמצאים ברכב, וכן לפגיעה ונזק רב לרכושם.

כמו כן, בעניינו של נאשם 1, הגם שלא יוחס לו יידוי אבנים לעבר הכביש על מנת למלאו באבנים, כפי שיוחס גם לנאשמים 2 ו-3, הרי שמעבר לעובדה כי נטל חלק ביידוי אבנים והשתתפות בהפרת הסדר, הוא אף תיעד חלק מן האירועים בטלפון הנייד שלו ובהמשך מחק זאת ולכן הורשע גם בעבירה של השמדת ראיה.

מכאן ואילך יופרדו מסלולי הדיון בענישה

נאשמים 1 ו-2 יידונו כקטינים, שלא באמצעות העקרונות בהבניית הענישה שנקבעו בתיקון 113 לחוק העונשין, אלא בהתאם לעקרונות חוק הנוער.

נאשם 3 יידון כבגיר, על-דרך הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, וכשהעיקרון המנחה בו הוא הלימה, משמע יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 21-06-24949 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

ענישת הקטינים - כללי

לאבחנה בין ענישת בגירים לבין ענישת קטינים, נמנו בפסיקה שלוש הצדקות, האחת נובעת מעצם קטינותם – שכן מידת האשם אצל קטינים מופחתת, בשל חוסר בשלות והיעדר ניסיון חיים; השנייה נובעת מקושי מוגבר בריצויו של עונש וזאת ביחס לבגירים, והאחרונה הינה כי לקטינים סיכויי שיקום גבוהים יותר משל בגירים.

התהליך בו נקבע עונשו של קטין מונחה על פי העקרונות שהותוו לעניין זה בחוק הנוער הקובע שכלל יחולו על ענישת קטין הוראותיו של חוק הנוער, ובסעיף 4(ב) לחוק הנוער נקבע כי גם אם הואשם קטין יחד עם בגיר בבית משפט שאינו לנוער, ינהג בית המשפט כלפי הקטין כאילו היה בית משפט לנוער ויהיו לו הסמכויות של בית משפט לנוער לפי חוק זה.

עיקרון הבכורה בקביעת עונשם של קטינים אינו הלימה אלא שיקום, ונעשה "תוך שמירה על כבודו של הקטין, ומתן משקל ראוי לשיקולים של שיקומו, הטיפול בו, שילובו בחברה ותקנת השבים, וכן בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו" (סעיף 1א(א) לחוק הנוער). לכן, נקבעה בהוק העונשין הוראה ברורה לפיה על ענישת קטין יחולו הוראותיו של חוק הנוער ולא בדרך הבניית הענישה שחודשה בתיקון 113 לחוק העונשין. עם זאת, החוק מתיר לבית המשפט להתחשב בעקרונות ובשיקולים המנחים בענישה בתיקון 113, תוך התאמתם לענישת הקטין, ככל שסבר בית המשפט שראוי לתת להם משקל בנסיבות המקרה.

ומכאן שבענייננו, עקרון ההלימה ישמש אפוא כנדבך נוסף בשיקולי הענישה, תוך התחשבות בגילם של הנאשמים 1 ו-2 בעת ביצוע העבירות נושא כתב האישום. עוד יש לזכור, כי על אף מעמד הבכורה שניתן לשיקולי השיקום בעניינם של קטינים, אל לבית המשפט להתעלם משאר השיקולים, שכן, קטינות אינה יוצרת חסינות, ושיקולי גמול, הרתעה ומניעה, עשויים לעיתים לגבור על שיקולים הנוגעים לנסיבות האישיות של הקטין ולסיכויי השיקום שלו. כמו כן, יש לבחון כל מקרה לאור מכלול נסיבותיו, גם כאשר עסקינן בקטינים; חומרת העבירה, גיל הקטין בעת ביצוע העבירה, עברו הפלילי, האם מדובר במקרה חד פעמי או שמא מדובר במספר אירועים, שאז יש לשקול את החומרה היחסית של כל אחד מהם. עוד צריך להתייחס לשאלת מידת האחריות של הקטין על מעשיו, רמת החרטה עליהם וסיכויי שיקומו.

בע"פ 4618/12 פלוני נ' מדינת ישראל (29.07.12), נקבע לעניין המשמעות שיש לתת לחומרת העבירה ונסיבותיה כאשר מדובר בעבירות המבוצעות על ידי נאשמים קטינים, כי:

"עם כל השוני בשיקולי הענישה, בעת קביעת עונשו של קטין לעומת בגיר, עדיין יש צורך להידרש לטיבה של העבירה, לנסיבותיה ולמידת

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

חומרתה, וכן לבחון 'את תדירות העבירה בחברה בכלל, בידי בגירים, בידי קטינים, כלפי בגירים וכלפי קטינים'...

אין צריך לומר, כי העובדה שמדובר בקטין אינה מעניקה לו חסינות מפני ענישה ראויה, ובכלל זה מאסר מאחורי סורג ובריח, וככל שמדובר בביצוע עבירה שנסיבותיה ותוצאותיה חמורות יותר, כן ייטו בתי המשפט להעדיף את המסלול הענישתי, ובכלל זה הטלת עונשי מאסר לריצוי בפועל. במסגרת שיקולי הענישה יש להדרש גם לגילו של העבריין – הקטין, ולשאלה האם הוא מצוי 'על סף הבגירות', כשאלה המשקל שיינתן לעובדת קטינותו אינו כה דרמטי".

וכן ראו בעניין זה את ע"פ 8197/22 ו-ע"פ 8905/22 פלוני נ' מדינת ישראל (22.11.23) שם נקבע על ידי כב' הש' סולברג:

"לא אחת, בייחוד בעבירות חמורות, הבחירה להעניק לשיקול השיקום ולנסיבות האישיות של העבריין מעמד-על, על חשבון יתר שיקולי הענישה – מעוררת תחושה קשה; לעיתים הדעת אינה סובלת אפשרות שכזו, מחמת הנזק הרב שנגרם לנפגעי העבירה; תחושת צדק בסיסית; סלידה עזה ממעשים קשים, אכזריים ופוגעניים – כל אלה עשויים לנקר בחוזקה בלב השופט היושב על מדין, לא ליתן לו מנוח, ולהביא להורדת שיקול השיקום מגדולתו, על רקע אותו מקרה? חודי וקשה העומד על הפרק. אכן, בית משפט זה קבע לא פעם, כי בהתקיים נסיבות חמורות כאמור, שיקול השיקום ירד מרום מעלתו, ועל פניו יבוכרו שיקולי ענישה אחרים, אשר יביאו להחמרה בעונשו של הנאשם הקטין" (פסקה 23).

עונשם של הנאשמים 1 ו-2

הנאשמים נטלו חלק והשתתפו באירועים חמורים לאין ערוך, אשר התרחשו ברחבי הארץ על ידי המונים, וברי כי קיים חשש מהישנות התפרעויות והפרות סדר מעין אלו בעתיד. בגדר שיקולי הענישה יש לתת משקל של ממש לשיקולי הרתעת הרבים, וזאת על מנת להעביר מסר ברור וחד משמעי לציבור שכל מי שישתתף בביצוע עבירות מעין אלו – צפוי לעונש קשה, עונש שיביא לידי ביטוי את החומרה הטמונה בפגיעה במרקם החברתי, בתחושת הביטחון של כלל הציבור, וכן הסולידריות והערבות ההדדית.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 21-06-24949 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

באשר לחומרת העבירה של יידוי אבנים המיוחסת לנאשמים, והענישה בגין עבירות מעין אלו, כאשר מדובר במי שהיה קטין עת ביצוע העבירות, ראו ע"פ 4531/18 פלוני נ' מדינת ישראל (26.07.2018) - שם המערער הורשע ביידוי אבנים לעבר כלי תחבורה בנסיעה במזיד לרכב, בכך בעת שנסע אוטובוס ממוגן ובו שוטרים לבושים במדי צה"ל. המערער רץ אחר האוטובוס והשליך לעברו בקבוק זכוכית ומספר אבנים גדולות, ובמעשיו אלו גרם לניפוץ השמשה האחורית של האוטובוס ולחדירת אחת מהאבנים לתוכו. המערער היה קטין בן-17 בעת ביצוע העבירות, והושתו עליו 16 חודשי מאסר בפועל, והופעלו שישה חודשי מאסר על תנאי, חלקם בחופף, כך שהוטל עליו עונש של 19 חודשי מאסר. הערעור בעניינו נדחה ובית המשפט קבע כי:

"אף לא ראינו להתערב בעונש שהושת על המערער, שאינו חורג כלל מרף הענישה הנוהג בעבירות כגון דא. אכן, המערער הוא קטין, אך כפי שכבר נאמר בפסיקה, לגבי העבירה והתופעה של יידוי אבנים, הרי ש"לרוב חוטאים בה צעירים ואף קטינים. על מציאות קשה זו נכון להגיב ביד קשה, הן כדי לגמול למידי האבנים נוכח סטייתם מן השורה, והן כדי להרתיע את הרבים"...".

כן ראו ע"פ 5559/16 מדינת ישראל נ' פלוני ואח' (4.8.2016), שם דובר במשיבים קטינים כבני 15-17 בזמן שיידו אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כלי רכב שנסעו בכביש 6 בסמוך למקום מגוריהם. אירועים אלו הסתיימו ללא נפגעים בנפש ועם פגיעות קלות בלבד ברכוש. על ארבעה מהמשיבים הושתו עונשים של 10 חודשי מאסר בפועל, תוך שצוין כי כל המשיבים היו קטינים בני פחות מגיל 16, ועל הקטין כבן 15 הושתו 8 חודשי מאסר בפועל. בכתב אישום נפרד בגין אירועים אלו הוטלו על קטינים אשר היו על סף הבגירות עונשי מאסר אשר נעו בין 12 ל-25 חודשים, ועל שני בגירים עונש מאסר של 33 חודשים. בית המשפט העליון דחה את ערעורם והחליט שלא להתערב בענישה, ובהתייחסותו לענישת הקטינים קבע:

"במקרה שלפנינו מתעורר, שוב, המתח הקיים בין שיקולי הענישה הכלליים לבין השיקולים המובילים בענישת קטינים. מצד אחד, הרצון להשיב לעושה העבירה כגמולו (עקרון ההלימה) ולהרתיע אותו ואחרים מלפעול באותו אופן; ומצד שני, הדגש המרכזי שניתן בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער) לעקרון השיקום ולאינטרס החברתי להשיב קטין שחטא למסלול חיים נורמטיבי. עם זאת, גם אינטרס חברתי חשוב זה של שיקום קטינים לא ניצב לבדו - שהרי כידוע, קטינות אינה מקנה חסינות - ולצד זאת יש לשקול גם שיקולי גמול והרתעה, ולעתים אף ליתן לאלה את הבכורה; הכול כתלות בנסיבות".

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

עניינם של הנאשמים 1 ו-2 שבפנינו חמור מעניינם של המשיבים, שכן הנאשמים היו מבוגרים יותר בעת ביצוע העבירה, הנאשם 1 כאמור היה בן 17 ו-4 חודשים, והנאשם 2 בן 16 ו-10 חודשים. חומרה נוספת בעניינינו נובעת מן העיתוי בו בוצעו העבירות, בעת מבצע "שומר חומות", וכן המניע היה אידיאולוגי לאומני, ועל כן על הענישה בעניינם של הנאשמים 1 ו-2 צריכה להיות חמורה יותר.

עוד מצאנו להתייחס לפסיקה אליה הפנתה המאשימה שבינתיים עמדה במבחן הערעור, לע"פ 5124/23 **פלוני נ' מדינת ישראל** (31.10.23) – ערעור על גזר הדין הנ"ל בת"פ 46191-11-21 **מדינת ישראל נ' פלוני** (23.05.23), בו הושת על קטיין בן 17 במועד ביצוע העבירות, נעדר עבר פלילי, אשר הורשע על פי הודאתו בביצוע עבירות של ידוי אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה, והתפרעות תוך מבצע "שומר חומות", ביחד עם אחרים, זאת לאחר שיידה אבנים לעבר כלי רכב שנסעו בכביש 6 מתוך מניע אידיאולוגי לאומני, מאסר בפועל למשך 22 חודשים לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של המערער וקבע כי העונש שהוטל עליו אינו סוטה מהמדיניות הנוהגת במקרים דומים ובייחוד על רקע הנסיבות, נסיבות הדומות מאוד לדיון שבפנינו.

כמו כן יש להתייחס לת"פ (מחוזי ב"ש) 23280-07-21 **מדינת ישראל נ' אלסאנע ואח'** (7.12.23) בו מעורב אחר בפרשה זו ממש, קטיין בן 17.5 אף הוא (נאשם 3 באותו תיק), נדון גם כן לעונש מאסר בן 22 חודשים לריצוי בפועל ומאסר מותנה, זאת בעיקר בשל עיקרון אחידות הענישה, לאור העונש שנגזר בת"פ - 46191-11-21 **מדינת ישראל נ' פלוני** (23.05.23) הנ"ל, שעמד ואושר כאמור גם בבית המשפט העליון בע"פ 5124/23.

לצד פסיקה זו יש להזכיר את ע"פ 8197/22 **פלוני נ' מדינת ישראל וערעור שכנגד** (22.11.23) בו שב והתייחס בית המשפט העליון ממש לאחרונה לעקרונות בענישת קטינים תוך שהדגיש כי בצד שיקולי השיקום, קטינות אינה מקנה חסינות, וכי במקרים הראויים אין להימנע מהטלת עונשי מאסר לריצוי בפועל.

לסיכום פרק זה, ייאמר כי אמנם הנאשמים 1 ו-2 היו קטינים עת ביצעו את העבירות המיוחסות להם, ובענישת קטינים יש להביא במסגרת השיקולים בענישה את שיקולי השיקום וליתן להם מעמד על, אולם שיקול זה אינו ניצב לבדו, ולצדו יש לשקול אף את שיקולי הגמול ההרתעה, זאת בשים לב לנסיבות ביצוע העבירות כאן; ודאי כשמדובר בעבירות חמורות אשר בוצעו כשהנאשמים היו בגיל קרוב יותר לסף הבגירות.

על כן, לאור מכלול הנסיבות של ביצוע העבירות, גם כאשר מדובר במי שהיו קטינים עת ביצעו את העבירות – על הענישה לכלול עונש ממשי ומרתיע, עונש שאינו בא לידי ביטוי בהמלצות שירות המבחן, המלצות שאין בידינו לאמצן.

קביעת עונשם של הנאשמים 1 ו- 2

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 21-06-24949 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

בעניינו של נאשם 1 יש לשקול לקולא את גילו הצעיר בעת ביצוע העבירות, 17 ו- 4 חודשים, נסיבות חייו, כפי שפורטו בתסקירי שירות המבחן, ולכך שהוא נעדר עבר פלילי. לחומרא יש לציין כי על אף שהודה במעשיו, ניסה לצמצם את חומרת המעשים בכך שתיאר את מעורבותו באירוע אחד בודד של השלכת אבן ולא במספר אירועים כמתואר בכתב האישום בו הודה לבסוף, וכן שלחובתו כאן הרשעה בעבירה נוספת של השמדת ראיה. בנוסף, על אף המוטיבציה שהביע להתנצל בפני נפגע העבירה ולהשתלב ולשרת בשירות הלאומי, נציין כי טען שלא השליך אבן כי הנהג היה יהודי אלא כדי לחוש "גבר", ולפי התסקירים תחושתו התמקדה בעיקר בכך שפגע בעצמו ובמשפחתו. עם זאת, נראה באופן כללי כי תסקירו חיובי יותר מזה של נאשם 2.

בעניינו של נאשם 2 יש לשקול לקולא את גילו הצעיר, 16 ו- 10 חודשים, ואת נסיבות חייו, כפי שפורטו בתסקירי שירות המבחן, ואת העובדה שהוא נעדר עבר פלילי. לחומרא, נציין כי שינה את גרסתו באשר להתייחסותו לעבירות, תוך צמצום אחריותו ומסירת גרסאות שונות. כן נכתב לגביו ששיקול דעתו לקוי וגבולותיו הפנימיים רופפים, ושחרטתו אינה אותנטית.

לסיכום פרק זה, לא ניכרים הבדלים משמעותיים בין הנאשמים 1, ו- 2, הנאשם 1 ביצע עבירה נוספת של השמדת ראיה ונאשם 2 גם יידה אבנים כדי למלא את הכביש, אולם מנגד התסקיר בעניינו מגלה תמונה חיובית יותר מזה שהוגש בעניינו של הנאשם 2, ועל כן נראה כי בשקלול מכלול השיקולים, אין מקום לאבחנה ביניהם ביחס לעונש שראוי להיגזר על כל אחד מהם.

באשר לענישה עצמה, עניינם של הנאשמים 1 ו 2 דומה מאוד לע"פ 5124/23 פלוני נ' מדינת ישראל הנ"ל, הן מבחינת הגיל בו בוצעו העבירות - גם שם דובר בקטין כבן 17, הן בנסיבות ביצוע העבירות, עיתוי ביצוען במהלך מבצע "שומר חומות", כאשר העבירות אפילו בוצעו באותו מקום - בכביש 6.

יתרה מכך, אף שיקולי הענישה דומים - הצורך בהרתעה בשים לב אף לכך שהעבירות בוצעו ממניע אידיאולוגי. כמו שם גם כאן ניתן לציין כי לא פעם עמד בית המשפט העליון על "אמת המידה המחמירה שבה יש לנקוט ביחס לעבירות של יידוי אבנים והתפרעות, בייחוד כשאלו נעשות על רקע לאומני ותוך הצטרפות לאירועים המוניים", כי "התקופה הטעונה שבה בוצעו המעשים, עת הייתה המדינה נתונה תחת מתקפה של אלפי רקטות אל עבר האוכלוסייה האזרחית, לצד גאייתם של התפרעויות אלימות והפרעות סדר, מהווה נסיבה נוספת אותה יש לשקול לחומרה", וכי לשיקולי השיקום אין מעמד על: "...אכן, יש ליתן לשיקולים אלו משקל, בייחוד בעניינם של קטינים; ואולם, שיקולים אלה אינם חזות הכל". אמנם התסקיר בעניינו של הקטין שעניינו נידון בע"פ 5124/23 לא היה מיטבי, ובכך הוא דומה יותר לעניינו של נאשם 2 כאן, מנגד, נאשם 1 ביצע כאמור עבירה נוספת, ולכן לא ניכר פער משמעותי בין המקרים, ואין בידינו לקבל את טענת הסניגור כי מדובר שם במקרה חמור יותר מאשר עניינו ושיש להטיל כאן ענישה פחותה.

נוכח כל המקובץ, לאחר ששקלנו את מכלול השיקולים הרלוונטיים בעניינם של נאשמים 1 ו 2, נוכח הצורך לנקוט אמת מידה מחמירה בעבירות של יידוי אבנים על רקע לאומני, שיקולי גמול והרתעה

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

ועל רקע מכלול הנסיבות, יש לגזור על הנאשמים 1 ו- 2 עונש של 22 חודשי מאסר לריצוי בפועל, כפי העונש שאושר לאחרונה בבית המשפט העליון, וכן עונשים נלווים. בנסיבות העניין, נוכח עונש המאסר המשמעותי ונוכח גילם של הנאשמים, ובדומה לת"פ 46191-11-21 שעמד בערעור הנ"ל, לא מצאנו מקום להטיל קנס.

בעניינו של הנאשם 3

נזכיר כי סקרנו לעיל את הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות ואת מידת הפגיעה הגבוהה בהן, ואת החשיבות בהעברת מסר מרתיע. בעניינו של נאשם זה שהינו בגיר, השיקול המנחה הינו עקרון הגמול, יש לקבוע מתחם ענישה ובתוכו לגזור את העונש הראוי בשים לב גם לנסיבות האישיות של הנאשם.

מדיניות הענישה הנוהגת

בטרם הפנייה לפסיקה הנוהגת, ידוע כי הענישה לעולם אינדיבידואלית, ויש לבחון את נסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה לגופו.

הפסיקה אליה הפנתה המאשימה

ת"פ (מחוזי ב"ש) 30623-05-21 **מדינת ישראל נ' עמרני** (03.07.23) - נקבע מתחם עונש הנע בין 27 חודשי מאסר בפועל לבין 50 חודשי מאסר בפועל בעניינו של נאשם שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בביצוע עבירות של התפרעות, מעשי פזיזות ורשלנות – מעשה באש וידוי או ירי של אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה וכן הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו וחבלה במזיד ברכב במהלך מבצע "שומר חומות". הנאשם לא הביע כל חרטה באשר למעשיו, יחד עם זאת לקולת הנאשם ניתן משקל לגילו הצעיר בעת ביצוע העבירות (פחות מ- 19 שנים), לכך שהנאשם נעדר הרשעות קודמות ולנסיבותיו האישיות כנלמד מהתסקיר. בית המשפט לא אימץ את המלצת שירות המבחן לפיה יש להשית על הנאשם מאסר בדרך של עבודות שירות והשית עליו עונש של 38 חודשי מאסר בפועל לצד מאסרים מותנים וקנס כספי. מדובר במקרה חמור מעניינו בכך שהמערער לא הודה ונטל אחריות, להבדיל מעניינו, וכן הורשע המערער בעבירות נוספות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ובמעשי פזיזות ורשלנות באש, מה שאין כן בעניינו של נאשם 3.

פסיקה מטעם ההגנה

ע"פ 1925/23 ו-ע"פ 2207/23 **מדינת ישראל נ' חמזה ואח'** (07.08.23) – אליו הפנה ב"כ הנאשם 3, בו המשיבים הורשעו בעבירות של התפרעות, מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה וכן ייצור נשק (המשיב 1 בלבד) ופעולה בנשק למטרת טרור (המשיב 2 בלבד), זאת, על סמך הודאותיהם במסגרת

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

הסדרי טיעון שלא כללו הסכמות לעניין העונש. דובר במשיבים שהכינו בקבוקי תבערה ביחד עם אחרים, ובהמשך אחד מהם יידה בקבוק אחד לעבר השוטרים במחסום הקרוב ושניהם יידו אבנים לעבר השוטרים. אחת האבנים אף פגעה בשוטר. על האחד נגזרו 26 חודשי מאסר בפועל ועל האחר הוטו 24 חודשי מאסר בפועל. הצדדים ערערו על העונש, זה על קולת העונש וזה על חומרתו. בית המשפט העליון דחה את שני הערעורים והותיר את העונשים על כנם, והפנה לכך שהפסיקה שבה והדגישה את חומרתן של עבירות שעניינן הכנה ויידוי של בקבוקי תבערה ואבנים, בפרט כאשר הן נעשות כחלק מהתפרעות המוניים כלפי כוחות הביטחון ומתוך מניע אידיאולוגי או לאומני, ובמיוחד כאשר מדובר בעבירות שבוצעו במהלך מבצע "שומר החומות". כן הודגש הצורך לנקוט במדיניות ענישה מרתיעה כלפי עבירות מסוג זה.

בא כוח הנאשם 3 טען כי מקרה זה חמור משלנו, שכן בענייננו לטענתו האבן אותה השליך הנאשם 3 לא פגעה באדם ולא ברכוש ועל כן העונש צריך להיות פחות מעונש זה. אכן בענייננו, לא דובר בהכנת בקבוקי תבערה ויידויים, אך לדידנו, הסיכון שהיה טמון במעשי המערער 3 היה גדול מאוד, יידוי אבנים על כלי רכב ונתיב תחבורה ראשי, דבר שאילץ נהגים לנסוע נגד כיוון התנועה כפי שתואר כאן יוצר סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם ובבטיחות הציבור שעלול להסתיים באסון לכל משתמשי הדרך ומטיל אימה גדולה על הציבור ואין להקל בו ראש. **מדובר בעבירה קלה יחסית לביצוע – אבנים יש בכל מקום, זו עבירה שאינה דורשת הכנה שהסיכון בה עצום, ולכן הנגישות וההזדמנות לבצעה גבוהה ותובעת הרתעה גבוהה מצד הרשויות, לרבות מצד בית המשפט.**

ת"פ 10961-06-21 מדינת ישראל נ' נסאר (20.01.22) – אליו הפנה בא כוח הנאשם 3, שם הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירה של ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות ובביצוע עבירה של התפרעות. במהלך חודש הרמאדן 2021, הנאשם ואחר הגיעו למסגד אל אקצה ויידו אבנים לעבר כוחות המשטרה שבמקום. הנאשם יידה מספר אבנים לעבר הכוחות מתוך מטרה לפגוע בהם, האבנים נפלו במרחק קטן מכוחות המשטרה. נקבע כי מתחם העונש ההולם בענייניו של הנאשם נע בין 10 חודשי מאסר ל-20 חודשי מאסר. במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, בית המשפט התייחס לכך שהנאשם נעדר עבר פלילי, הודה במיוחס לו והתחרט על מעשיו. בית המשפט ציין כי המאשימה לא חלקה על כך שיש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית מתחם העונש ההולם, ועל הנאשם הוטו 10 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר מותנה.

כמו כן, מצאנו להתייחס לפסיקה נוספת

ע"פ 2111,2372,4529/23 אלעמרני ואח' נגד מדינת ישראל (21.9.23) בו נדון עניינם של נאשמים שהורשעו בעבירות דומות לאלה בהן הורשעו הנאשמים בענייננו, גם כן במהלך מבצע "שומר חומות". בבית המשפט המחוזי הוטו עליהם 30 חודשי מאסר לריצוי בפועל ובית המשפט העליון הפחית את עונשם ל-25 חודשי מאסר לריצוי בפועל. מעיון בתיקים בבית המשפט המחוזי עולה כי דובר בצעירים שהורשעו על פי הודאתם בעבירות של יידוי אבן לעבר כלי תחבורה והתפרעות לאחר שהשתתפו

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

במהומות והפרות סדר שהתרחשו באותה תקופה של ימי מבצע "שומר החומות" בכניסה לשוב שגב שלום. תסקיריהם היו באופן כללי חיוביים. במקרה אחד נקבע מתחם ענישה של 24-48 חודשים ובמקרה אחר 24-40. מקרים אלה דומים לענייננו מבחינת העבירות אולם בענייננו התסקיר השלילי והמלצת שירות המבחן מבחינים אותו לרעה.

לאור האמור, מצאנו לקבוע כי מתחם העונש ההולם בענייננו של הנאשם 3 נע בין 24-48 חודשי מאסר בפועל.

קביעת עונשו של הנאשם 3

כאמור בסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין, בעת גזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה;

הנאשם שהיה כבן 18 וחודשיים במועד ביצוע העבירות, בגיר אך צעיר מאוד, מבוגר במעט מהנאשמים 1 ו- 2, הודה במיחוס לו והצטער על מעשיו, הוא נעדר עבר פלילי, ומוכר כבעל 50% נכות ע"י ביטוח לאומי. עם זאת, נזכיר כי התקשה לקחת אחריות על מעשיו ולהבין את חומרתם והמסוכנות הטמונה בהם, חרטתו לא היתה אותנטית ואף שרות המבחן העריך כי קיים סיכון למעורבותו החוזרת בפלילים, בעבירות בתחום האלימות בכלל ועל רקע לאומני בפרט. על רקע זה קשה לקבל את המלצת שירות המבחן להסתפק במאסר בעבודות שירות, אותו שירות מבחן שהציג אותו למעשה כמי שעלול להיות "שור מועד" למעורבות פלילית ולאומנית חוזרת.

בהתאם לנסיבות לקולא ולחומרא, בשים לב לפסיקה הנ"ל ולשיקולי ההרתעה והגמול החלים כאן, יש למקם את עונשו בחלקו הנמוך של המתחם אך לא בתחתיתו, ולהטיל על הנאשם 3 עונש של 30 חודשי מאסר לריצוי בפועל ומאסר על תנאי. באשר לקנס, בדומה לנאשמים 1 ו- 2, נוכח העובדה שהיה בוגר מהם אך מעט, ונוכח אורכו של עונש המאסר שנגזר עליו, הגבוה ב- 8 חודשים מזה שהוטל עליהם, לא מצאנו מקום להשית עליו קנס.

סוף דבר

בהתאם לכל האמור לעיל, בהתחשב בנסיבות לקולא ולחומרא ובמדיניות הענישה הנוהגת, ובהתחשב במתחם העונש ההולם שנקבע בענייננו של הבגיר, אנו גוזרים על הנאשמים את העונשים הבאים:

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 24949-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'

באשר לכל אחד מהנאשמים הקטינים 1 ו-2:

- א. א. 22 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרם, לנאשם 1 מיום 27.05.2021 ועד ליום 24.06.2021 והנאשם 2 מיום 25.05.2021 ועד ליום 24.06.2021 ;
- ב. ב. 9 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורם ממאסר שלא יעברו עבירות בהן הורשעו, וכן שלא יעברו עבירה לפי סעיף 332א(א) לחוק העונשין.

באשר לנאשם 3:

- ג. ג. 30 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו מיום 25.5.21 ועד ליום 08.07.2021 ;
- ד. ד. 9 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו שלא יעבור עבירות בהן הורשע, וכן שלא יעבור עבירה לפי סעיף 332א(א) לחוק העונשין.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, ח' טבת תשפ"ד, 20 דצמבר 2023, במעמד הצדדים.

רחל תורן, שופטת

אהרון משניות, שופט

יעל רז לוי, שופטת
סגנית הנשיאה, אב"ד